

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město, Tel. +420 257 042 094,
ID datové schránky: qr9ab9x, e-mail: arbitr@finarbitr.cz, https://www.finarbitr.cz

Navrhovatel

Zástupce

Mgr. Miroslav Krutina
advokát
IČO 630 60 990
Vyšehradská 423/27
128 00 Praha 2

Instituce

Česká pojišťovna a.s.
IČO 452 72 956
Spálená 75/16
110 00 Praha 1

Č. j. FA/SR/ZP/1791/2016 - 9

Praha 10. 12. 2018

N á l e z

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 26. 10. 2016 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh Navrhovatele proti Instituci, vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, o vydání kopie návrhu pojistné smlouvy č. ■ a pojistných podmínek, vydání druhopisu pojistky včetně jejích změn, vydání vyúčtování zaplaceného pojistného, vyplacených výběrů a zaúčtovaných nákladů a poplatků, sdělení výše pojistné částky, sdělení výše rizikového pojistného, sdělení výše zaplaceného odkupného včetně jeho výpočtu a data vyplacení, sdělení zásad pro stanovení výše pojistného a sdělení data a důvodu ukončení pojištění, takto:

Návrh se podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.

Odůvodnění:

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel z důvodu ztráty pojistné smlouvy po Instituci požaduje vydání veškeré smluvní dokumentace k pojistné smlouvě, o níž tvrdí, že ji s Institucí uzavřel, a dále informace a doklady o veškerých plněních, které si Navrhovatel a Instituce v souvislosti s touto pojistnou smlouvou vzájemně poskytli.

Finanční arbitr z výpovědi Navrhovatele ze dne 4. 5. 2009 (dále jen „Výpověď“), dovedil, že Navrhovatel a Instituce uzavřeli pojistnou smlouvu č. ■ označenou jako „Životní pojištění PROFI Invest“ (dále jen „Pojistná smlouva“), a z potvrzení Instituce o zániku pojištění ke dni 14. 7. 2009 ze dne 11. 5. 2009 (dále jen „Potvrzení“), že právní vztah z Pojistné smlouvy skončil na základě Výpovědi ke konci pojistného období dne 14. 7. 2009.

Jelikož v průběhu řízení před finančním arbitrem Navrhovatel ani Instituce kromě Výpovědi nepředložili jinou smluvní dokumentaci, posoudí finanční arbitr nárok Navrhovatele z hlediska právní úpravy pojištění obsažené v zákoně č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistné smlouvě“), a nestanoví-li zákon o pojistné smlouvě jinak, podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „starý občanský zákoník“), jako obecného soukromoprávního předpisu, resp. v jejich zněních účinných do dne 14. 7. 2009.

Finanční arbitr nezjistil, že by mezi Navrhovatelem a Institucí byl spor o tom, zda Pojistná smlouva je či není smlouvou, ve které se sjednává pojištění pro případ smrti nebo dožití, tedy smlouvou o životním pojištění ve smyslu § 54 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě.

Finanční arbitr nezjistil, že by mezi Navrhovatelem a Institucí byl spor o tom, zda Navrhovatel Pojistnou smlouvu uzavřel či neuzavřel jako spotřebitel, tedy fyzická osoba, která nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, jak ho definují hmotněprávní předpisy. Navrhovatel jako spotřebitel může být účastníkem řízení před finančním arbitrem, neboť jsou splněny podmínky stanovené v § 1 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 3 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi.

Finanční arbitr z obchodního rejstříku zjistil, že Instituce je pojišťovnou a i pojistitelem, může tedy být účastníkem řízení před finančním arbitrem, neboť jsou splněny podmínky stanovené v § 1 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 3 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi.

K rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí o vydání smluvní dokumentace a informací a dokladů o vzájemně poskytnutých plněních je finanční arbitr příslušný, protože se jedná o spor mezi spotřebitelem a pojistitelem ve smyslu § 1 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českých soudů.

Jelikož spor mezi Navrhovatelem a Institucí spočívá v povinnosti Instituce vydat smluvní dokumentaci k Pojistné smlouvě a sdělení o vzájemných plněních, finanční arbitr nemůže považovat nepředložení této dokumentace za vady návrhu, pro které by měl řízení zastavit, ve smyslu § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi.

3. Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že *„samotný kontraktní proces provázely flagrantní nedostatky, kdy Navrhovateli nebyly ze strany zprostředkovatele před uzavřením smlouvy poskytnuty elementární informace, které by mu umožnily pochopit základní vlastnosti nabízeného produktu“*, jak stanovuje čl. 36 ve spojení s přílohou II (Navrhovatel měl zřejmě na mysli přílohu III – pozn. finančního arbitra) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/83/ES a § 65 a násl. zákona o pojistné smlouvě, přičemž *„ani v průběhu trvání pojistného vztahu nedošlo ke zhojení těchto závažných nedostatků“*.

Navrhovatel dále tvrdí, že *„nedisponoval po dobu trvání pojistného vztahu informacemi o stavu jeho pojistky a nikdy mu nebylo předloženo ani řádné vyúčtování, ze kterého by byl schopen shora uvedené nedostatky zhojit, a proto nabyl důvodného podezření, že Instituce řádně neplnila své smluvní povinnosti z uzavřené smlouvy.“*

Navrhovatel tvrdí, že Instituci dne 2. 8. 2016 a dne 19. 7. 2016 žádal o poskytnutí informací, ze kterých *„by mohl své případné pochybnosti rozptýlit“*, a dále o vydání druhopisu pojistky podle § 9 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě a sdělení zásad pro stanovení výše pojistného podle § 12 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě. Navrhovatel tvrdí, že Instituce jeho žádosti bez bližšího odůvodnění nevyhověla *„v rozporu s principy ochrany spotřebitele“*. Navrhovatel namítá, že tento postoj Instituce ho *„utvrzuje v tom, že pojistný vztah mezi Navrhovatelem a Institucí neměl zcela standardní průběh a není vyloučeno, že na straně Navrhovatele mohla jednáním Instituce vzniknout škoda.“*

Navrhovatel tvrdí, že *„nabyl důvodné pochybnosti o správnosti kontraktní fáze z veřejných zdrojů a v souvislosti s četnými rozhodnutími zejména ČNB, z nedávné doby, kdy z informací veřejně dostupných shledal v postupu pojišťovny, resp. pojišťovacího zprostředkovatele určitou podobnost, kdy např. Navrhovatel nebyl v průběhu trvání pojistného vztahu nijak informován o stavu pojistky a nebylo mu ani předloženo řádné vyúčtování při jejím skončení,“*

a ze kterého by bylo zřejmé, jak konkrétně Instituce s jeho vloženými finančními prostředky nakládala, resp. jak tyto alokovala.“

Navrhovatel současně tvrdí, že *„není schopen jakkoli blíže identifikovat osobu pojišťovacího zprostředkovatele, se kterým předmětnou smlouvu uzavřel.“* Navrhovatel přesto tvrdí, že Pojistnou smlouvu *„uzavřel výlučně na doporučení zprostředkovatele“*.

Navrhovatel tvrdí, že mu byl pojistný produkt *„představen jako na trhu ojedinělá a výhodná forma spoření“* a že *„na základě prezentace zprostředkovatele měl za to, že se jedná o spoření s možností sjednat si pojistnou ochranu. To, že se nejedná o spořicí produkt, nebylo Navrhovateli žádným způsobem, byť i nepřímo, ze strany zprostředkovatele, potažmo Instituce sděleno.“* Navrhovatel dále namítá, že *„nebyly ze strany zprostředkovatele žádným způsobem zjišťovány jeho potřeby, na základě čehož mohlo dojít k analýze a výběru nejvhodnějšího produktu, který by odpovídal potřebám a požadavkům Navrhovatele.“*

Navrhovatel se v řízení od Instituce domáhá vydání smluvní dokumentace k Pojistné smlouvě sdělení informací o právním vztahu z Pojistné smlouvy, ze kterých by byl *„s to zjistit, zda se nestal „terčem“ nekalých obchodních praktik a zda nebyl na svých právech zkrácen“*.

5. Tvrzení Instituce

Instituce potvrzuje, že s Navrhovatelem uzavřela Pojistnou smlouvu, která byla ukončena ke dni 14. 7. 2009, a to na základě Výpovědi Navrhovatele ze dne 4. 5. 2009.

Instituce namítá, že *„[p]rotože pojištění skončilo více než 7 let před podáním žádosti Navrhovatele, není důvod poskytovat Navrhovateli jakékoliv podklady“*.

Instituce namítá, že není povinna *„vystavit duplikát pojistky, resp. sdělit zásady pro výpočet pojistného bez dalšího i po skončení smluvního vztahu“*. Instituce namítá, že taková povinnost by odporovala *„základní teorii závazků a vedla by k absurdním závěrům, kdy by zákonné povinnosti pojistitele trvaly neomezeně dlouho („navěky“)“*.

Instituce argumentuje, že pravidlem při ukončení smlouvy je, že *„spolu se smlouvou zanikají i práva a povinnosti smlouvou založené“* a odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2015, sp. zn. 33 Cdo 2472/2015, a komentář k § 603 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“) v Lavický, Petr. *Občanský zákoník: komentář*. I, Obecná část (§ 1-654). V Praze: C.H. Beck, 2014. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9.

Instituce namítá, že *„zánik všech práv a povinností však není zcela absolutní a určitá práva a povinnosti mohou vzhledem k jejich povaze přetrvávat i po ukončení smlouvy (z podstaty věci může přetrvat například povinnost uhradit dlužné pojistné, povinnost poskytnout pojistné plnění z pojistné události nastalé v pojistné době, povinnost nahradit škodu, povinnost mlčenlivosti apod.)“* a odkazuje na komentář k § 351 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“) v Pokorná, Jarmila. *Obchodní zákoník: komentář*. II. díl, (§ 221 až 775). Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. Komentáře Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-491-8.

Instituce argumentuje, že při posouzení, zda ukončením pojistné smlouvy zaniká právo na vystavení pojistky a sdělení zásad pro určení výše pojistného, je nutné zohlednit účel předmětných práv Navrhovatele, když pojistka *„neslouží k uplatnění jakýchkoliv práv Navrhovatele“* a výše pojistného byla předmětem smluvní dohody mezi Navrhovatelem a Institucí, a proto jsou zásady *„spíše informativní a nevyplývají z nich pro pojistníka jakákoliv práva, která by mohl (být v době trvání pojištění) vůči pojistiteli uplatnit“*.

Instituce namítá, že výklad zákona spočívající „v pouhém vyhledávání přímých a výslovných pokynů v textu zákona“ by byl „nepřípustně formalistický a nenaplňoval by požadavky na řádnou interpretaci a aplikaci zákona, neboť by nezohledňoval skutečný účel (cíle), kterého mělo být příslušnými zákonnými ustanoveními dosaženo“. Instituce namítá, že nelze argumentovat ochranou spotřebitele, když byl „Navrhovatel po dobu více než 7 let od ukončení smlouvy nečinný a není důvod zvýhodňovat jeho pozici, pokud sám neměl po tak dlouhou dobu zájem svá práva uplatnit“.

Instituce na svou obranu dále namítá, že je nutné se vyhnout výkladu § 9 odst. 3 a § 12 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě, který by nepřiměřeně znevýhodňoval Instituci, a odkazuje v této souvislosti na § 3 odst. 1 starého občanského zákoníku.

Instituce namítá, že Navrhovatel nadto požadované dokumenty od Instituce již dříve obdržel, ale že je „pouze nemůže dohledat“, jak vyplývá z žádosti Navrhovatele ze dne 19. 7. 2016.

6. Jednání o smíru

Finanční arbitr v souladu s § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu. Navrhovatel se k možnosti smírného řešení nevyjádřil. Instituce nepovažuje smírné řešení sporu za možné, když uplynula doba, ve které by se Navrhovatel mohl práv z pojištění domáhat. Smírného řešení sporu se finančnímu arbitrovi nepodařilo dosáhnout.

7. Právní posouzení

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady.

Finanční arbitr při rozhodování aplikuje rozhodné psané právo, posuzuje všechny shromážděné podklady samostatně i ve vzájemné souvislosti s přihlédnutím k předmětu projednávaného sporu. Finanční arbitr se tam, kde je to možné, opírá a odvolává na relevantní ustálenou judikaturu obecných soudů nebo Ústavního soudu. Finanční arbitr tak činí proto, aby jeho rozhodnutí bylo věcně a právně správné a přesvědčivé pro obě strany sporu, a zároveň i pro soud, který bude případně na základě žaloby kterékoli strany sporu rozhodnutí finančního arbitra přezkoumávat, a aby rozhodnutí finančního arbitra jako správné potvrdil a žalobu proti němu zamítl.

Předmětem sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je posouzení nároku Navrhovatele na vydání kopie návrhu Pojistné smlouvy a pojistných podmínek, vydání druhopisu pojistky včetně jejich změn, vydání vyúčtování zaplaceného pojistného, vyplacených výběrů a zaúčtovaných nákladů a poplatků, sdělení výše pojistné částky, sdělení výše rizikového pojistného, sdělení výše zaplaceného odkupného včetně jeho výpočtu a data vyplacení, sdělení zásad pro stanovení výše pojistného a sdělení data a důvodu ukončení pojištění, protože Navrhovatel ztratil Pojistnou smlouvu.

Finanční arbitr z tvrzení Navrhovatele o ztrátě Pojistné smlouvy dovozuje, že se jednalo o písemně sjednanou smlouvu. Z podkladů předložených Institucí vyplývá, že sám Navrhovatel dne 4. 5. 2009 vypověděl bez nároku na vyplacení odkupného a právní vztah z Pojistné smlouvy zanikl dne 14. 7. 2009.

Obecně platí, že na základě výpovědi právní vztah ze smlouvy nezaniká od počátku, jako by nikdy nebyl, ale do budoucna. To znamená, že mezi stranami mohou podle jejich povahy

přetrvávat některá práva a povinnosti vyplývající ze smlouvy i po zániku právního vztahu z ní. Například povinnost stran uhradit si to, co si podle smlouvy ještě vzájemně dluží. Tím není dotčeno právo na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení.

V řízení před finančním arbitrem se lze domáhat splnění povinnosti, která vyplývá ze zákona, ze smlouvy nebo z porušení zákonné nebo smluvně převzaté povinnosti.

Navrhovatel nedokládá, že by si s Institucí v Pojistné smlouvě sjednal, že povinnost Instituce na vydání požadovaných dokumentů a sdělení informací přetrvává i poté, co právní vztah z Pojistné smlouvy zanikl. Finanční arbitr tedy posuzoval, zda Navrhovateli vyplývá právo na vydání výše vyjmenované smluvní dokumentace a informací i po zániku právního vztahu z Pojistné smlouvy přímo ze zákona.

7.1. Nárok na vydání kopie návrhu Pojistné smlouvy a pojistných podmínek, vydání vyúčtování

Navrhovatel se v návrhu domáhá vydání „kopie návrhu pojistné smlouvy a pojistných podmínek“ a „vyúčtování obsahující detailní přehled pojistného, které Navrhovatel zaplatil včetně přehledu provedených výběrů a uvedení veškerých účtovaných nákladů a poplatků (včetně jejich výše a termínů úhrady)“.

Finanční arbitr z povahy požadovaných dokumentů vyloučil, že by se jednalo o věci, ke kterým by Navrhovateli svědčilo vlastnické právo. Finanční arbitr by tedy nemohl vyhovět Navrhovateli na vydání této dokumentace s odkazem na § 126 odst. 1 starého občanského zákoníku.

Finanční arbitr nezjistil, že by ze zákona o pojistné smlouvě, starého občanského zákoníku, anebo jiného právního předpisu vyplýval po zániku právního vztahu z Pojistné smlouvy nárok Navrhovatele na vydání kopie návrhu pojistné smlouvy a pojistných podmínek a na vydání přehledu zaplaceného pojistného, výběrů a zaúčtovaných nákladů a poplatků, a proto nemohl těmto nárokům Navrhovatele vyhovět.

7.2. Informační povinnost Instituce

Z § 65 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě vyplývá, že „[z]ájemci musí být před uzavřením pojistné smlouvy oznámeny informace uvedené v § 66 a pojistníkovi musí být během trvání této smlouvy oznamovány informace uvedené v § 67“.

Podle § 67 zákona o pojistné smlouvě „[p]ojistníkovi musí být během trvání pojistné smlouvy oznámeny informace a) o jakékoliv změně obchodní firmy pojistitele, změně jeho právní formy nebo adresy jeho sídla a tam, kde to přichází v úvahu, i o změně adresy agentury nebo pobočky, která uzavřela pojistnou smlouvu, b) uvedené v § 66 odst. 2 písm. a) až i) při jakékoliv změně pojistných podmínek nebo při změně právního předpisu, kterým se řídí vztahy vzniklé z pojistné smlouvy, a c) o každoročním stavu bonusů“.

Při jakékoliv změně pojistných podmínek nebo při změně právního předpisu musí být pojistníkovi za trvání pojištění oznámeny podle § 66 odst. 2 zákona o pojistné smlouvě „a) definice všech pojištění a všech opcí, b) doba platnosti pojistné smlouvy, c) způsoby zániku pojistné smlouvy, d) způsoby a doba placení pojistného, e) způsoby výpočtu a rozdělení bonusů, pokud jsou obsahem pojistné smlouvy, f) způsob určení výše odkupného, g) informace o výši pojistného za každé sjednané soukromé pojištění včetně doplňkového soukromého pojištění, pokud bylo požadováno, h) v případě soukromého pojištění vázaného na investiční podíly definice podílů, na které je vázáno pojistné plnění, i) uvedení povahy podkladových aktiv pro pojistné smlouvy vázané na investiční podíly“.

Pokud jde o výši odkupného, podle § 58 odst. 2 zákona o pojistné smlouvě „[p]ojistník má právo kdykoliv během trvání soukromého pojištění požadovat na pojistiteli sdělení o tom, kolik by činila výše odkupného. Pojistitel výši odkupného sdělí ve lhůtě 1 měsíce ode dne obdržení žádosti pojistníka“.

Instituce v řízení před finančním arbitrem předložila Výpověď a Potvrzení, ze kterých vyplývá, že právní vztah z Pojistné smlouvy zanikl dne 14. 7. 2009 na základě Výpovědi Navrhovatele bez vyplacení odkupného. Navrhovatel se k výzvě finančního arbitra ze dne 10. 7. 2018, č. j. FA/SR/ZP/1791/2016 - 5, neseznámil s podklady pro vydání nálezů, a tedy ani s těmito dokumenty.

Finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovateli ze zákona o pojistné smlouvě, starého občanského zákoníku nebo jiného právního předpisu po zániku právního vztahu z Pojistné smlouvy vyplýval nárok na „sdělení výše rizikového pojistného v jednotlivých měsících“, „sdělení parametrů sjednaných rizik – pojistné částky“, „sdělení výše odkupného v souvislosti s ukončením pojistné smlouvy a jeho (srozumitelný) matematický výpočet“ a „sdělení data ukončení, důvodu ukončení a sdělení výše a způsobu výplaty odkupného“, resp. sdělení „pojistného, které Navrhovatel zaplatil včetně přehledu provedených výběrů a uvedení veškerých účtovaných nákladů a poplatků (včetně jejich výše a termínů úhrady)“, a proto nemohl těmto nárokům Navrhovatele vyhovět.

7.3. Nárok na vydání druhopisu pojistky

Zákon o pojistné smlouvě v § 9 odst. 3 stanoví, že „[d]ojde-li ke ztrátě, poškození nebo zničení pojistky, vydá pojistitel na žádost a náklady pojistníka druhopis pojistky. Vzniká-li podle pojistné smlouvy povinnost předložit k uplatnění práva na pojistné plnění pojistku, může pojistitel požadovat, aby se původní pojistka před vydáním druhopisu umořila“.

Pokud jde o obsah pojistky, podle § 9 odst. 2 zákona o pojistné smlouvě platí, že v případě písemné pojistné smlouvy „musí pojistka obsahovat nejméně určení smluvních stran, číslo pojistné smlouvy, pojistné nebezpečí, pojistnou dobu a dobu platnosti pojistné smlouvy“.

Finanční arbitr zdůrazňuje, že pojistka je deklaratorním dokumentem potvrzujícím uzavření a částečně obsah pojistné smlouvy, která ale sama o sobě nezakládá, nemění ani neruší vzájemná práva stran pojistné smlouvy, jestliže si strany v pojistné smlouvě nedohodnou jinak.

Finanční arbitr potom z povahy a účelu § 9 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě dovozuje, že nárok na vydání druhopisu pojistky je v případě životního pojištění omezen pouze na dobu trvání životního pojištění a poté na dobu, ve které je možné uplatnit právo na pojistné plnění nebo jiné plnění, je-li podle pojistné smlouvy k tomuto plnění, ať už pojistnému nebo jinému, nutné předložit pojistku.

Povinnost předložit pojistku třetí osobě podle jiného právního předpisu, podle smlouvy s třetí osobou nebo na žádost třetí osoby nemůže založit povinnost pojistitele vydat pojistníkovi pojistku nad rámec výše vymezené doby, na kterou je povinnost podle § 9 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě omezena.

Navrhovatel netvrdí ani nedokládá, že by nastala pojistná událost a nemohl uplatnit svůj nárok z Pojistné smlouvy na pojistné nebo jiné plnění, protože mu Instituce v rozhodné době nevydala na jeho žádost druhopis pojistky.

Finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovateli svědčilo právo na vydání pojistky ve smyslu § 9 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě.

7.4. Nárok na sdělení zásad pro stanovení výše pojistného

Podle § 12 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě platí, že „[n]a žádost pojistníka je pojistitel povinen sdělit zásady pro stanovení výše pojistného“.

Pojistná smlouva je zpravidla smlouvou adhezní, tedy smlouvou, jejíž obsah je stanoven pojistitelem jako silnější smluvní stranou. Finanční arbitr dovozuje, že i výše pojistného je stanovená na základě návrhu pojistitele, a to zejména v souvislosti s veřejnoprávními povinnostmi pojistitele zakotvenými v § 56 až 58 zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanovit výši pojistného v souladu s pojistně matematickými metodami za účelem zabezpečení splnitelnosti závazků z provozovaného pojištění.

Smyslem výše citovaného ustanovení je potom vyvážit nemožnost pojistníka jako slabší strany vymínit si výši pojistného čistě na základě jeho vůle alespoň sdělením zásad pro stanovení výše pojistného. Pojistitel je povinen pojistníkovi sdělit pouze obecné zásady, kterými se při stanovení výše pojistného řídí, nikoli pojistně matematický vzorec výpočtu pojistného.

Současně podle § 4 odst. 1 písm. e) zákona o pojistné smlouvě platí, že „[p]ojistná smlouva obsahuje vždy výši pojistného, jeho splatnost a údaj o tom, zda se jedná o pojistné běžné nebo jednorázové“.

Je tedy vždy na pojistníkovi, jestli se rozhodne přijmout návrh na uzavření pojistné smlouvy za stanovených podmínek, anebo podat návrh na uzavření pojistné smlouvy se stanovenými parametry.

Na základě výše uvedeného finanční arbitr dovozuje, že právo žádat o sdělení zásad pro stanovení výše pojistného se svým smyslem a účelem vztahuje na dobu před uzavřením pojistné smlouvy a na dobu jejího trvání, a to zejména pro případnou žádost o změnu pojistného, nikoli zpětně k pojistnému, na kterém se pojistitel s pojistníkem výslovně dohodli v pojistné smlouvě nebo jejím dodatku po zániku právního vztahu z pojistné smlouvy.

Navrhovatel se domáhá „sdělení zásad pro stanovení výše pojistného podle § 12 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě“, nijak ale nspecifikoval, zásady k jakému datu účinnosti žádá.

Navrhovatel netvrdí ani nedokládá, že by měl před uzavřením Pojistné smlouvy nebo kdykoliv po dobu trvání právního vztahu z ní žádal Instituci o sdělení zásad pro stanovení výše pojistného, kterým Instituce nevyhověla.

Nadto Navrhovatel v řízení před finančním arbitrem netvrdí ani nedokládá, že by Instituci za dobu trvání právního vztahu z Pojistné smlouvy platil pojistné a v jaké výši.

Finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovateli svědčilo právo na sdělení zásad pro stanovení výše pojistného ve smyslu § 12 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě.

7.5. Kontraktační proces, informační povinnosti a ochrana spotřebitele

Navrhovatel tvrdí, že Instituce porušila své informační povinnosti vůči Navrhovateli jak v kontraktačním procesu, tak i v průběhu trvání právního vztahu z Pojistné smlouvy. Navrhovatel podal návrh na vydání požadovaných dokladů, aby byl „s to zjistit, zda se nestal „terčem“ nekalých obchodních praktik a zda nebyl na svých právech zkrácen“, protože „není vyloučeno, že na straně Navrhovatele mohla jednáním Instituce vzniknout škoda“.

Navrhovatel současně argumentuje, že nevydání požadované dokumentace a informací by bylo „v rozporu s principy ochrany spotřebitele“.

Finanční arbitr při rozhodování sporu musí na Navrhovatele pohlížet minimálně jako na tzv. průměrného spotřebitele. Definice průměrného spotřebitele je explicitně zakotvena například v bodu 18 preambule směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. 5. 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004. Průměrným spotřebitelem se rozumí spotřebitel, který má dostatek informací a je v rozumné míře pozorný a opatrný, s ohledem na sociální, kulturní a jazykové faktory. Shodné pojetí převzal i Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 30. 5. 2007, sp. zn. 32 Odo 229/2006, nebo v rozhodnutí ze dne 30. 10. 2009, sp. zn. 23 Cdo 1057/2009.

Navrhovatel tvrdí, že mu nebyly před uzavřením smlouvy poskytnuty základní informace, které by mu umožnily pochopit základní vlastnosti nabízeného produktu. To musel Navrhovatel jako průměrný spotřebitel vědět již před uzavřením Pojistné smlouvy a musel, resp. měl tedy nabýt pochybnosti o nabízeném produktu již tehdy. Chybějící počáteční informace, nemohly z povahy věci vyjít na světlo až v okamžiku, kdy Navrhovatel „z veřejných zdrojů a v souvislosti s četnými rozhodnutími zejména ČNB, z nedávné doby, kdy z informací veřejně dostupných shledal v postupu pojišťovny, resp. pojišťovacího zprostředkovatele určitou podobnost“.

Stejně tak je vyloučené, aby si Navrhovatel jako průměrný spotřebitel uvědomil, že neměl za dobu trvání právního vztahu z Pojistné smlouvy žádné informace o stavu pojištění až v souvislosti s „četnými rozhodnutími zejména ČNB, z nedávné doby“. Navrhovatel netvrdí ani nedokládá, že by se informací o stavu pojištění domáhal v průběhu trvání právního vztahu z Pojistné smlouvy a InSTITUTE mu je neposkytla.

Navrhovatel rovněž musel vědět, zda a v jaké výši a s jakou četností platil pojistné, a proč sám Instituci ve Výpovědi požádal o ukončení právního vztahu „bez odbytného/odkupného“.

Navrhovatel se na jednu stranu dovolává zásad ochrany spotřebitele, na druhou stranu ale v řízení před finančním arbitrem žádným způsobem nedoložil, že postupoval jako průměrný, tedy dostatečně obezřetný a pozorný spotřebitel, který se před uzavřením Pojistné smlouvy a v průběhu trvání právního vztahu z ní dovolával nedostatečných informací a svých práv.

Finanční arbitr zdůrazňuje, že úkolem ustanovení na ochranu spotřebitele je, mimo jiné, sice vyrovnávat informační deficit spotřebitele jako slabší smluvní strany, ale zejména před uzavřením smlouvy a tak, aby byl spotřebitel schopen učinit kvalifikované rozhodnutí, zda smlouvu uzavřít, a poté v průběhu smluvního vztahu, aby se spotřebitel mohl rozhodnout, zda ve smluvním vztahu setrvá nebo aby věděl, jak efektivně uplatnit svá práva vůči druhé straně. Po skončení spotřebitelského smluvního vztahu se již doplnění těchto informací nejeví jako účelné.

V souvislosti s účelností poskytnutí informací finanční arbitr konstatuje, že Navrhovatel dokumentaci požaduje s cílem zjistit, zda se vůči němu InSTITUTE nedopustila nekalých obchodních praktik a protože „není vyloučeno, že na straně Navrhovatele mohla jednáním InSTITUTE vzniknout škoda“, aniž by v řízení před finančním arbitrem uplatňoval svůj nárok na náhradu škody nebo jiné soukromoprávní nároky vyplývající z porušení informačních povinností InSTITUTE.

8. K výroku nálezu

Finanční arbitr ze zákona o pojistné smlouvě, ze starého občanského zákoníku ani z jiného právního předpisu nezjistil, že by Navrhovateli svědčil nárok na vydání kopie návrhu Pojistné smlouvy a pojistných podmínek, vydání druhopisu pojistky včetně jejích změn, vydání vyúčtování zaplaceného pojistného, vyplacených výběrů a zaúčtovaných nákladů a poplatků, sdělení výše pojistné částky, sdělení výše rizikového pojistného, sdělení výše zaplaceného

odkupného včetně jeho výpočtu a data vyplacení, sdělení zásad pro stanovení výše pojistného a sdělení data a důvodu ukončení pojištění k právnímu vztahu z Pojistné smlouvy, který skončil dne 14. 7. 2009.

Na základě této skutečnosti rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

Poučení:

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námitky se lze vzdát. Včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

Doručuje se
Navrhovatel – datová schránka zástupce fwuh5fp
Instituce – datová schránka v93dkf5

